

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ПРЯКА

брой 1 • год. ХСII • 12 януари 2011 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

ЕДИНСТВО, ВЯРА И СИЛА

Декларация на Централното ръководство на СТДБ

През последните няколко седмици станахме свидетели на какви ли не нападки срещу представители на висшия клир у нас. Не че обругаванията на висши духовници от 90-те години на миналия век та до днес са секвали, но като че ли днешните са най-недостойни и най-непристойни. Във връзка с нападите срещу Българската православна църква председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов изпрати от името на Централното ръководство на СТДБ Декларация до патриарх Максим и членовете на Светия синод. В нея се подчертава:

„Съюзът на тракийските дружества в България като патриотична организация, милееща за българската национална идентичност и защитаваща изконните български национални ценности, винаги е бил съпричастен с болките и тревогите на нашия народ.

Ето защо днес Централното ръководство на съюза счита за свой дълг и отговорност да изрази възмущението и съпротивата на хилядите свои членове срещу интригите, атаките и откровените лъжи, отправени към един от стожерите на духа и християнските устои на България - Българската православна църква.

Не за пръв път тя е подложена на изпитания. Историята е записала на

Икона на Св. Седмочисленици от IX-X век - Св. Кирил и Методий, Климент, Наум, Сава, Горазд и Ангеларий.

своите страници години на борби, отстояване и просветление. Но ведно с народа като пастир и водач Българската православна църква винаги е изпълнявала своята мисия и е била опора и утеха.

Днес, когато в обществото ни се подменят фундаментални ценности и се принизяват скъпи и свети християнски идеали, когато се води целенасочена атака срещу духовенството, не бива да позволяваме да се обругава и хули свящото име на православие, защото това означава да се потъче

честта и достойнството на нацията и бъдещето ни като горд и независим народ.

В тези дни на избор и отговорност Съюзът на тракийските дружества в България декларира своята подкрепа към православие и светата Българска православна църква. Нека не позволим на рушителните сили да вземат връх!

Призоваваме за единство, вяра и сила, за да опазим и съхраним българщината, културата и духа на нацията.

Историята изисква

това от нас.“

Същевременно група интелектуалци, сред които акад. Антон Дончев, проф. Андрей Пантев, проф. Васил Проданов, директор на Тракийския научен институт, акад. Георги Марков, проф. Иван Маразов и др., се включиха в подписка „Има православие – има България“. Към тях се присъединиха и Красимир Премянов, председател на СТДБ, и г-р Елена Алекова, главен редактор на в. „Тракия“.

Текста на подписката
→ четете на стр. 2

За провидчествата* в историята и за интерпретациите

Д-р Елена АЛЕКОВА

Издаването на книги като „Боярин полковник Киреев и освобождение Болгарии“ има особено значение в наше време. Основното: защото в нея историята, историческите факти и документи са представени предимно от духовна гледна точка. Духовна е призмата, през която и са тълкувани. Повечето историци у нас игнорират факта, че историята освен низ от събития, социални и военни катаклизми, периоди на затишие и разцвет е още и Път, осветен, по-точно предопределен,

* Провидчества - пророчества

За книгата на Варненския и Великопреславски митрополит Кирил „Боярин полковник Киреев и освобождение Болгарии“

а още по-точно – движен от Духа. Че всичко, което се случва на този свят, е плод не само на обективни дадености и субективни обстоятелства, а и най-вече на духовни закономерности, възвишени висши предопределености,

които незримо го управляват. И точно книги от подобно естество са твърде нужни на днешния българин, смазан от кризата, вклетен в капана на консуматорското общество, ошашаван непрекъснато от витиевати плиткоумности на всевъзможни социолози, политолози, политици и шарлатани, манипулиран от „журналисти човекоядци“, както тия дни чух да ги наричат. Такива

книги са нужни на българина, за да го връщат към корена, към извора, към началата.

И още нещо си позволяват повечето историци, което е в противоречие и с етиката на научния работник, и с духа на историята. Те интерпретират фактите и в зависимост от политическата конюнктура на деня изопачават историята до неузнаваемост.

На стр. 4

167 години от рождението на Капитан Петко Войвода

ПОЧИТ КЪМ КАПИТАНА

→ Подробности за отбелязване на годишнината в страната четете на страница 5

Крепило на народа

Тогор КОРУЕВ

Тогор Коруев

Не беше толкова отгадна, за да го забравим. Новоизлюпените демократи и група духовници, надянали антикомунистически маски, обявиха Светия синод за тоталитарен и предизвикаха „религиозна война“. Подпомогнати от продажни съдии и прокурори, със заобикаляне на законите създадоха „алтернативен синод“, превзеха църкви и манастири и се опитаха за разделяне на битката за имотите на БПЦ бяха преодолени. Не мина много време, ето ти ново двайсет: политици и синдикални лидери, администратори от високи етажи, лъжеобщественици, собственици на медии и поръчкови журналисти ни тласкат към нов църковен разкол, търсят реванш. Но този реванш не е само кой да владее църковните имоти и свещолюбивостта, както бе преди години, а в името на сегашната ориентация на България – към „новия световен ред“. По-високите цели на идеолозите на новия цивилизационен избор са по-ясни от бял ден – да се внуши, че православие носи всички смъртни грехове, че то е спирател в развитието ни по пътя, избран от днешните власти. А знайно е, че Българската православна църква е създадена в културния ареал на Византия и е била винаги в най-тясна връзка и общение с руското православие - нещо, което не се харесва на мнозина политици, които прокламират отродяването като приобщаване към Европейския съюз. Само за няколко седмици бяха изсипани в медии самосвали с кал върху архиереи и свещеници, върху светата църква. Повод лесно се намери – искали, не искали архиереите да се отворят досиетата им. Бившият милиционерски началник, социалистът Евтим Костадинов, шеф на комисията по досиетата, чака настървен да получи списъка на епископите, та духовните пастири да бъдат компрометирани и разпилени. Тогава няма кой да води стагата. Има и други методи за очерняне. Последва мащабно публично медийно взирание в имуществото на архиереи, на храмове, на църковни имоти. Колко му е да разгневим бедния народец, едвам свързващ двата края, че божият служител се разплува в скъпо возило и че одеждите му са окичени в злато и скъпоценности. Първи „пострада“ владиката Кирил, заради подарен нему „Линкълн“. Неслучайно бе прицелен Варненският и Великопреславски митрополит - той е защитил дисертация в Московската духовна академия и е автор на много трудове, между които и книгата „Бояринът полковник Киреев и освобождението на България“. Митрополит Кирил, който е и изтъкнат тракийски деец, определя отношенията между България и Русия с думите на св. ап. Павел: „Едно тяло сте и един дух... един е Господ, една е вярата, едно е кръщенето“. И как искате да се харесат тези думи на тия, които гледат с мили очи към католицизма и протестантството. Очерняването на православното духовенство и църквата продължава с пълна пара. Не мисля, че е чист косъмът на всички във висшия клир, те, нищо че са божии служители, също са грешни като нас, не са внесени отвън, част са от народното тяло - каквито сме ние, такива са и те. Но като ги ругаем, да не забравяме, че българското православие векове наред е „стълб и крепило“ на народа дори когато сме нямали държавна.

Посегателствата към БПЦ, опитите да се разруши и последната, може би най-важна нравствена и духовна опора на народа накара най-изтъкнатите български интелектуалци да издигнат глас в нейна защита. Декларацията се подкрепя от СТДБ, тъй като историята на тракийските бежанци е свързана тясно национално-църковните борби и с дейността си организацията е доказала своята убеденост, че без Българската православна църква българският народ и българската държава нямат бъдеще. Подписката носи думите на приснопамятния митрополит Климент Търновски (Васил Друмев) „Има православие - има България“.

Духовно огнище в Одрин

Българската мъжка гимназия „Д-р Петър Берон“

Проф. Иван
ФИЛЧЕВ

(Продължение от миналия брой)

В края на учебната година се провеждали изпити. Връчването на дипломите ставало в тържествената зала на училището, подходящо украсена за случая. Празника откривал оркестърът, който изпълнявал турския химн, а присъстващите го изслушвали прави. След това директорът на гимназията изнасял годишния отчет, превеждан и на турски език. Следвала литературно-музикална програма с декламации, хорови изпълнения и музикални сюити. Тържеството завършвало с посещение на всички училищни стаи, в които били изложени ръкоделия, рисунки и други предмети.

Накрая дипломите на завършилите учебната година се раздавали лично от валията на Одрин¹.

В доклад на управителя на гимназията Васил Йорданов до екзарх Йосиф I от 28 юли 1909 г. се дава следната информация за общоградски изяви. На 17 май 1909 г. се организира екскурзия на учениците и техните учители до с. Хадъраа, на два часа далеч от града, а на 21 май до с. Суфилар, на два часа и половина от Одрин. В последното село учениците пренощували.

Целта на екскурзията била не само научното запознаване с бита на българите, но и повдигане на националния дух в тези две села, в които имала влияние Гръцката патриаршия. Още повече че в първото село преди две седмици били ходили с оркестъра си около 30 ученици от мъжката гръцка гимназия.

Екскурзията на Одринската българска мъжка гимназия била организирана съвместно с девическата гимназия и това дало възможност за по-машабно представяне пред селяните. Посещението съвпаднало с водосвета и молебена за дъжд, на който присъствали и селяни от близките села. Изнесена била богата програма от смесения ученически

хор, който изпълнил народни и чужди песни. Особено добре се представил ученическият струнен оркестър. Селяните не само останали много доволни, но имали възможност сами да сравнят постиженията на българската гимназия с тези на гръцката и да почувстват превъзходството на българската. Похвалите бързо се разнесли сред населението. И при посещенията на следващото село – Суфлар, имало повече от хиляда гости от околните села, дошли да се възхитят от българските ученици и от техния хор и оркестър. Изяви от такъв характер утвърждавали авторитета и влиянието на ексархистите пред патриаршистите².

В своите спомени Анастас Разбойников подчертава благоприятната обстановка, която създавал пансионът към гимназията, в който били събрани ученици от най-различни краища на Тракия и където учениците прекарвали по-голяма част от времето си. Там те се опознавали най-близко чрез безкрайните беседи по най-различни въпроси, чрез организирани изяви и разнообразна самодейност. Уреждали се вечеринки и обсъждани по актуални въпроси. Например били подготвени и изнесени пред учениците и граждани пиесите „Женитба“ от Гогол, „Доходно място“ от Островски и комедията „Училищният инспектор“ от К. Трифонович.

В основата на общите изяви е ученическият революционен кръжок, който умело се подбира и изгражда от преподавателя по турски език Васил Шанов, член на ООРК. Членовете на кръжока полагат клетва пред свещеник, целуват Евангелието, кама и пистолет и се обричат на революционното дело. Кръжокът скрито ръководи ученическите забави, подбира стихотворенията и рецитаторите, организира четенето на българските вестници.

След време кръжъкът успява да закупи пушка от Закрития пазар и на подходящо място извън града членовете му се упражняват в стрелба.

Учениците следят с жив интерес съдбата на четниците на войводата Слави Мерджанов, заловени от турския аскер. На 27 ноември 1901 г. в деня на обесването на четирима души, в това число и на войводата, няколко уче-

ници се озовават пред бесилките, поставени на различни места в града. Слави Мерджанов е с разрошени коси, гологлав, с очи черни, големи и дълбоки. Преди да увисне на въжето, той се провиква на български език, че загива за свободата на българския народ. Многобройната тълпа спотаява гъх. Палачът мятта примката и всичко свършва. Героичното поведение на войводата е благодатна тема за разговор и размишления сред учениците³.

Онова, което силно отличава Одринската българска мъжка гимназия „Д-р П. Берон“ от другите гимназии в поробените земи са струнният оркестър и хорът към нея. Те допринасят много за издигането на нейния престиж пред другите народности и карат българите да се гордеят, предизвикват гордост сред тях особено през периода 1903-1910 г. Основите на оркестъра полага учителят Иван Колев от с. Обидим, Гоцеделчевско, завършил Казанската духовна академия. И докато за хора изборът е по-лесен, то изключително трудно е да се организира струнен оркестър. Заслуга за неговото утвърждаване имат арменецът Максуд Якобян и Михаил Шафранис - от унгарски произход. Оркестърът се състои от 3 първи цигулки, 3 втори, 6 трети цигулки, флейта, пиколо (малка флейта), контрабас, виолончело, тъпан и барабан — всичко 18 оркестранти.

От 1904 до 1908 г. диригент на оркестъра е Михаил Балджиев, който успешно продължава традицията на своите предшественици. Славата му може да се мери с тази на единствената турска военна музика в Одрин.

Оркестърът изнася самостоятелни концерти не само в Одрин, но и в други населени места - Свиленград, Дедеагач, Лозенград и др., с което допринася за привличане на повече младежи като ученици в Одринската българска гимназия⁴.

(Продължава
в следващия брой)

¹ НБКМ-БИА, ф. 631, а.е. 36а, п.71.

² Д-р Петър Берон и Одринската... док. № 372, с. 494.

³ НБКМ-БИА, ф. 641, а.е. 36а, л. 120-126.

⁴ Пак там, л. 204-209.

Има православие – има България

Рилски манастир – средновековна гравюра

ЦЪРКВАТА не е от този свят, но е в този свят, за да показва Пътя на Истината и Живота и да дава духовна опора на всички, които са в нея, а и на тези, които са извън нея. Онези, които искат да уязвят нейните архиереи и да ги принизят в очите на народа, искат разрушаването на последната и най-важна нравствена и духовна опора на българския народ. Ние помним пророческите думи на приснопамятния митрополит Климент Търновски (Васил Друмев) „Има православие, има България!“.

Очевидно е, че набира скорост една злобеща тенденция - да се обругава всичко, което е изконно българско, всичко, което напомним за великите традиции на националната ни идентичност и култура. Отродителската психология се прокламира като едва ли не първо условие за приобщеността ни към Европейския съюз от политици и за жалост от някои медии. С отблъскващи манипулации се прави опит да се погледят фундаментални ценности, каузи и национални цели. Преследва се подлата цел достойните архиереи, които защитават православието и отечественото достойнство и чест, да бъдат принизени в очите на наставното.

Целта е ясна – лесно се управлява стаго, чийто духовни пастири са разпилени или компрометирани. А всеки разумен човек в България знае, че най-голяма заслуга за оцеляването на отечеството през последните хиляда и сто години има именно Българската православна църква. През това хилядолетие, наситено с върховни изпитни и потребности, истинският защитник и самоотвержен пазител на българското е било именно православието.

Всички ние, миряни и духовенство, съставляваме Светата православна църква и от нашите общи усилия, вяра и подвизи зависи утвърждаването на правдата и доброто на българската земя. Ние не можем да бъдем равнодушни и безразлични, когато недобросъвестни и невярващи със зли думи, лъжи и клевети се опитват да разрушат, да разграбят България и да я обрекат на нови мъки и страдания. Знаем, че това никак не е случайно, а е премерено и добре организирано действие срещу всичко свято и скъпо за българите и християните.

Нека не се поддаваме на това зло, което ще ни донесе нови злини и страдания.

Днес повече отвсякога е необходимо да пазим единството на църквата, а също и чистотата и силата на светото православие, за да бъдем по-силни и по-уверени в преодоляването на тежките изпитания, които ни се налага да изтърпим.

Без Българската православна църква българският народ и българската държава нямат бъдеще.

Акаг. Антон Дончев – писател,
Акаг. Ангел Гълъбов - вирусолог
Проф. Андрей Пантев - историк
Борислав Стоев - художник
Проф. Васил Проданов - философ, чл.-кор.
Проф. Венцеслав Кисъов - актьор и поет
Проф. Георги Бакалов - историк
Акаг. Георги Марков - историк
Проф. Дамян Дамянов - чл.- кор.
Дора Бонева - художник
Проф. Стефан Драгостинов - композитор
Акаг. Иван Юновски - химик органик
Проф. Иван Маразов - изкуствовед
Иван Гайтанджиев - журналист, посланик
Иван Гранитски - писател, литературен критик, издател
Проф. Ивайло Мирчев - художник
Акаг. Константин Косев - историк
Проф. Красимир Спасов - режисьор
Проф. Любен Зидаров - художник
Любомир Левчев - поет
Панко Анчев - литературовед, почетен доктор на Литературния институт „М. Горки“ - Москва
Пенка Русев - филмов продуцент
Славчо Вълчанов - професор по богословие
Тихомир Стойчев - експерт по национална сигурност
Хайгашог Агасян – композитор

ПОДПИСКАТА Е ОТВОРЕНА ЗА ВСИЧКИ, КОИТО ЖЕЛАЯТ ДА СЕ ПРИСЪЕДИНЯТ.

Ученически струнен оркестър при гимназията през 1901 г.

В средата на XIX в. и в българската възрожденска литература се появяват сведения за българите мохамедани. През 1841 г. българският просветен деятел Васил Априлов в издадената от него в Одеса книга „Деница на българското образование“ отделя значително място и на българите мохамедани. „В Пловдивската епархия, в Румелия и отчасти в Македония по селата живеят българи, които изповядват мохамеданската вяра... Те имат свои мечти, съблюдават правата на Корана във всички подробности, в семейния кръг и с останалите българи те говорят български.“ Като причина да станат мюсюлмани тези българи посочвали алчността на гръцкото духовенство: „Причината им за преминаването към исляма те прегисват на митрополитите и архиепископите, които, за да осигурят в Константинопол своите епархии с голяма издръжка, довеждали със себе си тълпи користолюбци и нападайки като хищни зверове своите паства, се стараели по всякакъв начин да изтръгнат и последната им копейка... За да облекчат своята участ, много от тях преминали към мохамеданството.“ Гръцките митрополити, изненадани и стреснати от това развитие на нещата, станали по-умерени, за да не би и други българи да последват примера на мохамеданчените си събратя.

По времето, когато Васил Априлов събира сведения за живота и бита на приелите исляма българи, големият чешки славист П. Шафарик открива в Прага през 1842 г. своя труд „Славянски народопис“, в който е отделено място и на българите мохамедани. В това забележително произведение Шафарик за първи път помещава статистика за разпространението на славянските народи в цяла Европа. Част от тези данни той помещава и в руското списание „Москвитянин“. Според статистиката на Шафарик през 30-те години на IX в. православните българи наброяват 3 287 000, българите католици – 50 000, а българите мохамедани – 250 000 души. Няколко години по-късно Шафарик издава и многотомния си труд „Славянски древности“. Във втория том е описана и българската етническа територия, която включва земите „от устието на Дунав или даже от Прут до самия Солун и Костурското езеро“, където звучала все българска реч. На същия език говорили и „българите мохамедани, които обитавали околностите на Доспат, Неврокоп и Горен Вардар“. Спирайки се след време отново на тях, Шафарик подчертава, че те не са старо мюсюлманско население, а новопомюсюлманчени българи, „отказали се от старата си вяра поради дълговременни притеснения, но пазещи и сега още родния си език“.

През 1856 г. французинът Еужен Пужан публикува в Париж своя труд „Икономически изследвания върху Ориента“, където той между

другото съобщава и някои статистически данни за броя на българите от различните вероизповедания. На същото място той съобщава, че в околностите на София живеели българи, отказали се от вярата си, наречени „помаци“, които били „прегърнали исляма в резултат на лошо третиране“. Разказвайки за тези мюсюлмани в сърцето на България, Пужан намира за важно да подчертае отново, че „те говорят български“ и в обичаите и традициите си съблюдават много „тайни изпълнения на християнските церемонии“ – констатация, която правят през целия XIX в.

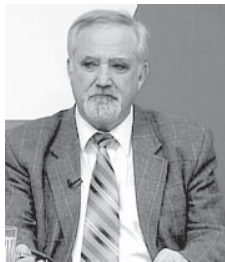
справка за верската принадлежност на населението от Пловдивския санджак, в която е отбелязано, че там има „двадесет хиляди души от мъжки пол помаци – българи, приели мохамеданската вяра“.

През 1861 г., когато интересът към българите мохамедани се засилва, излизаният в Цариград вестник „България“ помещава две статии, чийто автор вероятно е полски емигрант с полска теория за произхода на помациите. Според този полски патриот помациите, чието прозвище му напомняло много на поляци, били доведени в пределите на Османската

на XIX в., не може да не се отбележи сериозният принос на големия сръбски археолог и фолклорист, хърватин по произход, Стефан Веркович. Освен споменатите по-горе два много нашумели навремето си сборника с народни песни, събрани от помациите в Родопската област, той открива в Петербург и друг ценен труд – „Топографическо-етнографски очерк за Македония“. В него той съобщава за едно село, населено с българи мохамедани, в което местните селяни открили заровена в нивите им делва, пълна със славянски книги и църковна утвар. Тези книги и

населението на Албания и Епир приема мюсюлманската религия, за да се спаси от преследвания, и как аристокрацията на Босна и Херцеговина се помюсюлманчва, за да запази някои от привилегиите си, Лежан се спира и на протеклите след османските завоевания ислямизационни процеси в българските земи. Според него, за разлика от други краища на страната, в Източна България българското население е било подложено едновременно на двоен натиск – на силното влияние на мюсюлманската религия и на езика на победителите. Българите, които са приели заедно с

Българите мохамедани винаги са били част от българския народ

Стоян РАЙЧЕВСКИ

и много други европейски учени, дипломати и пътешественици, минали през българските земи в европейската част на тогавашната Османска империя.

На 8 април 1859 г. руският консул в Пловдив Найден Геров изпраща до руския си колега в Одрин обширен доклад за съвместен бунт на българите християни и българите мохамедани срещу представителите на османската администрация по повод на облагането им с тежки данъци. Първо се разбунтували българите мохамедани и примерът им веднага бил последван от православните българи – техни съседи и еднородци. Няколко години по-късно Найден Геров изпраща нов доклад по подобен повод, но сега до руския посланик в Константинопол, в който доклад той му описва съвместните действия на българите мохамедани и българите християни. Следват още писма по тези събития и навсякъде, където в своята дипломатическа кореспонденция руският дипломат Н. Геров използва названието „помаци“, винаги след това добавя, че се касае за „българи мохамедани“, или пояснява, че това са „българи, приели мохамеданството.“ Той изрично подчертава народностната общност на населението в Средните Родопи независимо от верските различия между двете основни групи българи – християнската и мюсюлманската. В писмото си до руския посланик в Цариград княз Александър Любанов от 24 януари 1861 г. Найден Геров прилага и една статистическа

Българо-мохамеданско семейство от средата на XIV в.

империя в резултат на войната, която тя е водила с Полша. Останалият анонимен автор, въпреки несъстоятелната си теория за полския произход на българите мохамедани, съобщава и някои съществени техни характеристики, наблюдавани лично от него: „приелите мохамеданската вяра не спазват стриктно всички ритуали на исляма, продължават да тачат някои от старите си обичаи и да говорят на славянския език на своите деди“. Авторът отбелязва да ги назовават българи, за да не влезе в противоречие със своята теория за полския им произход.

Когато се проследяват сведенията за българите мохамедани от 60-те години

църковни вещи били заровени в земята, както му разказали селяните от Мъгленско, във времето, когато гедите им трябвало да приемат исляма.

Френският инженер геодезист и автор на географски и етнографски карти на Османската империя Лежан също се спира на темата за българите мохамедани в Европейска Турция. В издадените си през 1861 г. трудове: „Етнография на Европейска Турция“, „Нова езикова карта на Турция“ и „Турци, гърци и славяни от етнографско гледище“, той поставя още един проблем, а именно: за наличието в Източна България и турцизирани в езиково отношение българи. След като разказва как част от

исляма и езика на османските турци, той счита за изгубени за българската етническа общност. Но онези, които, макар и станали мюсюлмани, са съхранили майчиния си български език, както е ставало на много места и по различни времена в пределите на османската държава, Лежан причислява категорично към българската народност. Това свое становище той излага и в труда си „Из Илирийския триъгълник“, издаден в Брауншвайг през 1874 г. В него авторът посочва, че тогава в Дунавския вилает живеели 1 500 000 българи, от които 170 000 били мюсюлмани, 4000 католици, а останалите православни.

През 1862 г. две англичанки - Д. Макензи и А. Ърби, предприемат продължително пътуване из европейските владения на Турция, за да се запознаят с бита и положението на подвластните на султана народи. През 1863 г. те се срещат в Атина с Георги Сава Раковски, който силно ги впечатлява и вероятно също допринася за интереса и симпатиите им към българите. Събраните впечатления от посещенията в Европейската част на Турция места те издават в Лондон в отделна книга, озаглавена „Турците, гърците, славяните. Пътуване по славянските страни на Европейска Турция“.

Макар и в тази си книга, бързо преведена и издадена на други европейски езици, двете англичанки да говорят повече за „славяни“ и за „славянска реч“, която те чували да звучи на много места сред мюсюлманите в Турция, от разказа им лесно се разбира, че става дума за българи, защото в него се преплитат епизоди от българската история: „Във военствениите наклонности и храбростта на вероотстъпниците (става дума за приелите исляма, СР) явно проличават национални черти, характерни за българите до времето, когато те са били разоръжени с мазма. Самото им преминаване към мохамеданството е било средство да избегнат положението на рая.“

За провидчествата в историята и за интерпретациите

Митрополит Кирил, „Боярин полковник Киреев и освобождение Болгарии“. Варна, 2011г.

От стр. 1

Драстични изопачения се появиха особено в началото на прехода. Тогава се сблъскахме с такива „интерпретации“, че задълго не се съвземахме от изненада и срам. Върбан Стаматов например посочваше като пряк виновник за падането ни под турско робство патриарх Евтимий, който подригвал държавните ни устои „с амбицията (манията) си да направи непременно от Търново „трети Рим“ и да разгромява всякакви „мъжеложици“, „скотоложици“, еретици, „вълци в овчи кожи“...“ (в „Литературен форум“, бр. 19/1993 г.). Христо Даскалов пък разширяваше сферата на пагубното въздействие на християнството, което според него довело не само до загуба на държавната ни самостоятелност, но и до „потъпкване на свободното развитие на либидото (жизнената енергия) от едно жестоко Супер Его (Бог в песента), готово да разруши всеки порив на инстинктите...“ Въоръжен с учението на Фройд, Христо Даскалов смело обясняваше вярата на българите, че ще бъдат освободени от Русия, с това, че робството върнало българската психика „в примордиалното, примитивно инфантилно състояние на ранното детство“, когато майката (в случая Русия) и бащата („дядо Иван“) се гържат за оцеляването на детето, а освобождението окачествяваше като „едно от най-големите нещастия на българската национална психика“ (в „Литературен форум“, бр. 25/1993 г.). Писателят фантаст Любен Дилов твърдеше, че православие то е „една от най-затворените системи, тръгнала от Византия, за да стигне до уродството в комунистическото православие на Русия...“ (кн. „Прераждането“, 1993). Дойде дори време, когато в началото на столетието президентът Петър Стоянов призова в Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост българите да подискутираме за преминаването от кирилица на латиница, защото, видите ли, кирилицата пречела за свободното ни общуване с европейците и американците. И задискутирахме – от тогава, та до днес.

Споменавам точно тези, а не други интерпретации на историята и стилизиращи откровения, защото следвам структурата на „Боярин полковник Киреев и

освобождение Болгарии“. Защото съдържанието на тази книга не включва просто саможертвата на 6 юли 1876 г. в битката при Раковица (епизод от Сръбско-турската война от 1876 г.) на един руски офицер за поробените братя на Балканите и нейното огромно значение за освобождението ни, но и проследява госта голям отрез от историята на България, тръгвайки от приемането на християнството и ново-създаденото от светите братя Кирил и Методий славянско писмо. Верен на това да следва Духа, а не само Буквата на историята, авторът подчертава благотатта на вярата, която способства за превръщането на България не само в първата мощна държава на картата на Европа, но и в „държава на Духа“. „Только когда болгарский народ старался следовать идеалам Христа и быть сплоченным, когда едины были верующие и духовенство, именно тогда и совершались величайшие в истории Болгарии события: Золотой век, Держава Духа, открывались просветительские школы в Плиске, Великом Преславе и Охриде (IX–X в.)...“

От тези гуми на автора, приятели, не става ли по-ясна целта на „активни мероприятия“ с днешна дата за дискредитирането на висшия клир у нас, след като в началото на новото столетие бе преодолян мътеният десет години разкол в Българската православна църква? Спомнете си, нали, и тогавашните сламени „компромати“ на висши духовници. То обвинения ли не бяха, свързани със службите и комунистическата власт, инсценирани ръкопашни схватки ли не бяха, въздигането на лъжепатриарх ли, та дори през 2000-а бе узаконена втора православна църква у нас! Работата явно не опира само до разтурянето на БПЦ! Някой най-вероятно не иска чиста и силна, процъфтяваща България. Защото силна църква означава силен морал и монолитно общество, което гради държавността върху устоите на вярата и на Духа. А защо ли България е трън в очите на силните мира сега? Може би тъкмо защото е „държава на Духа“. Докато Европа на Х век тънеше в невежество, православна България преживяваше своя Златен век на духовността, знанието и просветата. Когато България благодарение на православие то светеше през XIV век в своя втори Златен век, Америка още не беше открита от Колумб. Нима това се прощава? Когато агаряните унищожиха живота, изкуството и културата на България, къде изстраданията, но просветен дух намираще спасение и отрада? В черквите и манастирите! Тъкмо българското духовенство в непосилните векове на робството успяваше да съхрани българщината и духовността, да гаде на роба упование и надежда за живот и освобождение, а когато се наложи, да грабне и оръжие за него. Кое то ще рече, че за България църквата като Организъм е стълб на живота, гарант за

нейното бъдеще. А това прощава ли се?...
***

Един от съществениите мотиви в книгата „Боярин полковник Киреев и освобождение Болгарии“, подчертан още в самото начало, е мотивът за дълбокото сродство и родство между българския и руския народ, незримите духовни нишки, които опримчват и свързват историята на България и Русия през вековете. Но...

Като дете, освен че си хапвах филийки, намазани с олио и поръсени с червен пипереч, си задавах въпроса защо българите очаквали да ги освободи „дядо Иван“? Кой собствено е бил този „дядо Иван“? Казвах ми: „Русия“. И толкоз. Все едно се разбираше от само себе си. Но от къде на къде Русия и... „дядо Иван“? И въобще – от къде на къде Русия, а не, да речем, Франция, Англия или... Америка (което според някои би било най-добре)? В тази книга открих най-послед отговора. Да оставим за миг дружбата и родството... Всичко тръгнало от приумица на новопомазания през XVI век руски цар Иван Грозни, който като единствен православен цар в Европа пожелал да стане приемник на византийските императори. Константинополският патриарх го признал за техен потомък и изпратил окръжно послание до всички архиепископи да го споменават в молитвите като цар и господар на православните християни. Така името на цар Иван Грозни се заспоменавало и в българските черкви. Така се стигнало до... „дядо Иван“ и упованието. Най-интересното обаче е, че въпреки осъществяването на тази приумица нито цар Иван Грозни, нито по-сетнешните руски царе са имали и най-малкото намерение да превземат Константинопол и каквито и да е териториални претенции, свързани с Византия, макар че в грамотата от Константинополския патриарх все пак се говори за надеждите на източноправославните църкви руският цар да избави християните от „скверните варвари“. Дори в по-късна грамота (на Константинополския патриарх Дионисий IV от втората половина на XVII век до цар Алексей Михайлович) призивите стават все по-настоятелни: „Все благочестивии святаго вашего царствия ожидают: сербы и болгары, волохи и мултяне, вышние и нижние Мисии, востаните убо и не дремлите и приидите, во еже спасти нас...“ Това - в отговор на онези, дето непрекъснато се задават в „имперските ламтежи на Русия“, и в отговор на онзи „фройдист“, дето смяташе, че робството върнало българина „в примордиалното, примитивно инфантилно състояние на ранното детство“. Излиза, че половината свят се бил вдетенил, начиная от българите, минавайки през сърбите, гърците и стигайки до Йерусалимския, Молдавския и Антиохийския патриарх и до моносимите от Атон, присъединили се към мисията за освобождение на православните църкви от агарянската напаст, защото всички те

– целият православен свят! – се уповавали на руския самодържец и на Русия!

И нещо удивително, което научих от книгата: как, по същество, без наличието на bTV, CNN, интернет и фейсбук всички граждани на Русия и в най-затънените краища са получавали регулярно вести за страданията и воплите на поробените християни! Ставало е чрез руските архиепископи, йереи и дякони! Примерите, посочени от автора, са безброй. Пресата също има своето значение, разбира се, но то е несравнимо с повседневната работа на руското духовенство.

Волята на руския народ за освобождение на българите възраства неимоверно след нечуваниите жестокости при потушаване на Априлското въстание и след ненавременната смърт на полковник Киреев. Извикват умиление онези руски жени, които, докато произвеждали бинтове, слушали за жестокостите и издевателствата над поробените и плачели. Така бинтовете, изпращани за Балканите, били пропити със сълзите им. Към всеобщия подем на руския народ за освобождение на братята не останали безучастни дори каторжниците и просяците край църквите. В този подем хората били движени най-малко от материални интереси. По свидетелствата на Достоевски дори руската интелигенция била в недоумение, наблюдавайки тези непридвидими от нея състояния на народния дух, тази зашеметяваща новост в самосъзнаването на руския народ. Така на преден план мощно се откроява основният мотив на книгата: онова взривно духовно израстване на народа, в което той внезапно и напълно осъзнава своята историческа мисия. В крайна сметка, подтикван най-вече от тази всенародна воля, руският император обявява война на Турция. Какви тук непомерни геополитически и имперски интереси?

Авторът убедително ни внушава, че в Руско-турската освободителна война родствената, религиозната и духовната връзка между двата народа – българския и руския, се скрепява и осветява и от родството на пролятата кръв.

И затова са и нужни на българина днес книги като „Боярин полковник Киреев и освобождение Болгарии“, за да не забравя, че не само със и заради единия хляб живеят човек и народ, но и за да осъществяват по висш промисъл много по-важна и висока мисия на този свят.

***

И на този фон да се пренесем в следосвобожденска България.

...Русия никога не е имала и няма да има такива ненавистници, завистници, клеветници и даже явни врагове, каквито станали българите веднага след като Русия ги освободи и Европа се съгласи да ги признае за освободени... Те, разбира се, започнаха с това, че вътрешно, не съвсем открито и гласно, обявиха пред себе

си и се заубеждаваха, че не само не дължат на Русия и най-малката благодарност, а напротив, при сключването на мира с намесата на европейския концерт едва са се спасили от властолюбие то на Русия, че ако Европа не се е намесила, Русия, отнемайки ги от турците, веднага би ги погълнала, „имайки предвид разширяване на границите си и основаване на велика общославянска империя за поробване на славяните от алчното, хитро и варварско великоруско племе“... О, не става дума за отделни лица: имаше такива, които разбираха какво значение е имала, има и винаги ще има Русия за тях. Те проумяха цялото величие и цялата святост на делото на Русия и на великата идея, чието знаме тя издига пред човечеството. Но тези хора, особено в началото, бяха такова нищожно малцинство, че бяха подлагани на присмех, омраза и даже на политическо преследване... (Помним съдбата на русофила Капитан Петко Войвода, нали!)

Този опус за следосвобожденска България е перифраза на провидчеството на Фьодор Михайлович Достоевски „Една съвсем особена глумичка за славяните, която отдавна ми се искаше да кажа“ (вж. Дневник на писателя, глава втора, III от ноември 1877 г.) с обръщане на бъдещото глаголно време в минало свършено време. Да ви звучи познато като история? Затова и е наричан Достоевски - провидецът на Русия.

И на този следосвобожденски фон е особено важно, че тъкмо днес, в предрожденственската вечер на 14 декември 2011 г., сме се събрали тук, в Руския културно-информационен център, за да поговорим за чудесната и многополезна книга на митрополит Кирил, един от онези, които проумяха „цялото величие и цялата святост на делото на Русия и на великата идея, чието знаме тя издига пред човечеството“ (Ф.М. Достоевски), и затова (също!) бяха подложени на присмех и омраза, дори на политическо преследване...

Разбира се, българският народ като цяло винаги е бил признателен на Русия и е обичал братята си освободители. Цяла България е осеяна със знаци на признателност – паметници, храм-паметници, названия на селища, площади, булеварди, улици. Тъкмо 3 март, датата, на която е подписан Санстефанският мирен договор между Русия и Османската империя, е национален празник на България, на който честваме освобождението ни от турско робство. Да не говорим за безчетните произведения в сферата на изкуството и културата. Тази признателност към Русия е горяла, гори и ще гори в сърцето на всеки трезвомислещ българин. Недоуменията защо е така и как така ще ги оставим на интелигенцията. Явно не само от времето на Достоевски, но откакто се е появила, интелигенцията все е в недоумения относно народните дела, чувства и озарения.

167 години от рождението на Капитан Петко Войвода

Почит към Капитана

КАРНОБАТ

На 13 декември 2011 г. в Клуб 2 местното тракийско дружество „Капитан Петко Войвода“ отбеляза 167-годишнината от рождението на своя патрон. Облечени в народни носии, тракийците от вокалната група към дружеството с ръководител Стоянка Чанева представиха кратка музикално-поетическа програма. Председателят на дружеството Милка Спасова припомни славните подвизи и революционната дейност на Капитан Петко Войвода. „Един народ е народ с достойнство, когато тачи своите герои. Народ без минало не може да има добро бъдеще“, подчерта тя. Гостите изслушаха с интерес и стихотворението на Стоил Атанасов, написано по повод годишнината от рождението на Капитан Петко Войвода. Честването продължи с музикални изпълнения.

Милка СПАСОВА

ЯМБОЛ

На 20 декември т.г. ямболските тракийци отгадоха своята почит, уважение и преклонение пред паметта на Капитан Петко Войвода. Водещата Русана Щилянкова говори за борческия му път: път-легенда, път-безсмъртие.

Роден на 18 декември 1844 г., Петко Войвода посвещава целия си живот на освобождението на Тракия и на цяла България от турско робство. Силата и величието му са в това, че той се бори за свободата на всички угнетени и онеправдани независимо от тяхната народност и вяра. За него народът е запазил неизличими спомени и възпял в песни и легенди.

Концертната програма откри хор „Тракийка“ с художествен ръководител Васил Хлебаров. Прозвучаха народни песни за Войводата.

Михаил Вълов, председател на дружество „Тракия“ – Ямбол, поздравя присъстващите с настъпващите празници и им пожела щастливи дни, здраве и благополучие през 2012 година.

Катя ТЕМЕЛКОВА

ДИМИТРОВГРАД

В навечерието на коледните и новогодишните празници в Димитровград се проведе възпелваща среща на тракийци от местното дружество „Капитан Петко Вой-

вода“ с тракийци от Ивайловград. Всички се поклониха пред паметника на героя, където председателят на дружеството Тодор Каваков произнесе кратко слово за живота и делото на Войводата. Поднесен беше венец, а ученици изпълниха рецитал за него.

Тържеството продължи в клуба, който едва побра хората. Оркестър от народни инструменталисти и певчески състави от двете дружества в пъстри тракийски носии изнесоха богата програма от тракийски и родопски песни и хора. В клуба се извиха кръшни хора и ръченици.

Срещата продължи до късния следобед. Размениха се много подаръци.

Георги ДИНКОВ

КАЗАНЛЪК

В навечерието на Коледа и рождения ден на Капитан Петко Войвода в Казанлък се срещнаха ветераните тракийци над около 75 години. Към спомените от родна Тракия и злочестата бежанска съдба ги върна документалният филм „Бежанци“. Със затаен дъх чедата на оцелелите си спомниха коледните вечери край искрящото огнище в свободна България, когато родителите и близките им са се приготвяли за Бъдни вечер. Уж се събраха да се веселят, да полпят коледарски песни, а думата им все ги водеше към бащиния дом, родния край, към Тракия с богатата си земя, топлия беломорски полъх, шарените момински премени и кръшните хора по Коледа и Великден. Със сълзи на очи заговаряха за бягането, за страшните картини през 1913 г. В тишината някой възкликваше: „Татко помни Магжара как дошъл в село с четата си“, „Майка изгубила сестричето си и цели 20 години не знаела нищо, после я открили в Сливен“... По време на филма някои познаха свои роднини и близки като бай Колю Петров и Пейо Сафов от Булгаркьой, Никола Спиров, бай Ташо...

Кратко слово за жилавия корен на тракийци поднесе председателят на дружеството Костадинка Димитрова. Тя подчерта, че нещастията и бежанските nevoли са закалили силата, волята и духа на тракиецата. Това се е предало по наследство на тяхното поколение, което членува в най-родолюбивата и

патриотична организация – тракийската. Организацията, която строи паметници и църкви, поддържа националната гордост и самочувствие в днешното бездуховно време.

За делото на Капитан Петко Войвода есе и стихотворения изпълниха ученици и гости от кв. „Петко Войвода“. Въпреки че срещата започна с тъжни спомени и премина през сърцето на тракийския закрилник, дойде и най-голямата изненада – самодейците тракийци нахлуха с група колежари и представиха обичая коледуване. Коледните песни, краваите, благословията на станиника-куджабашия потопиха всички в атмосферата на най-хубавия християнски празник - Рождество Христово. На ветераните Дядо Коледа подари новия календар за 2012 г. и книгата за Войводата Димитър Магжаров. Най-младите тракийци Катя и Тотка почерпиха всички гости. Пожелание за здраве и весели празници, за нови срещи и успехи на тракийската организация огласиха залата.

К. ДИМИТРОВА

СЕЛО ИЗВОР

По инициатива на ръководството на тракийско дружество „Димитър Халачев“, с. Извор, община Бургас, се проведе тържество, посветено на Капитан Петко Войвода. Катерина Стоянова, председател на дружеството, говори за живота и революционната дейност на Войводата.

Битовата група към дружеството с ръководител Донка Груева изнесе програма с песни, посветени на Капитана. А когато Донка запя песен за него, цялата зала притихна и се заслуша в звънливия ѝ глас. Беше изнесен рецитал от Гинка Чолакова, Василка Борсукова и Керанка Миланова – поема „Разговор с Войводата“.

Гости на тържеството бяха гласовитите певици към читалище „Ясна поляна“ с ръководител Денка Вълкова. След нейното изпълнение всички я аплодираха многократно. След това групата изпълни още няколко песни. Гости бяха също кметовете на с. Извор Владо Стоянов и на с. Ясна поляна Георги Георгиев. На тържеството се изпяха още много песни. Накрая си пожелахме срещите между двете селища да продължат и в бъдеще.

Гинка ЧОЛАКОВА

АНТОЛОГИЯ „ТРАКИЯ“

НИКОЛА ИНДЖОВ

ТРАКИЙСКА ИСТОРИЯ

*Това е моят край, посечен
от мълния. До бор и бук
спокойно северът далечен
се смесва със далечен юг.*

*И три езика като трите
реки събират се в едно.
И приказките на жените
тъкат все същото платно.*

*...Там – Търновград със меч и скиптер,
тук – времена без брод и път.
Там – златен храм, тук – скит на скитник,
там – славата ни, тук – срамът.*

*Там – синя кръв, а тук – пролята.
Там – потекло, а тук – съдба.
Там – цар! Тук – царство... Там – позлата,
тук – стряха, с пиле на гърба.*

*Но тук – Триречие златоусто,
а там – езикът на змия.
Тук – люлка, гробница там пуста.
Тук свят се брани, там – земя...*

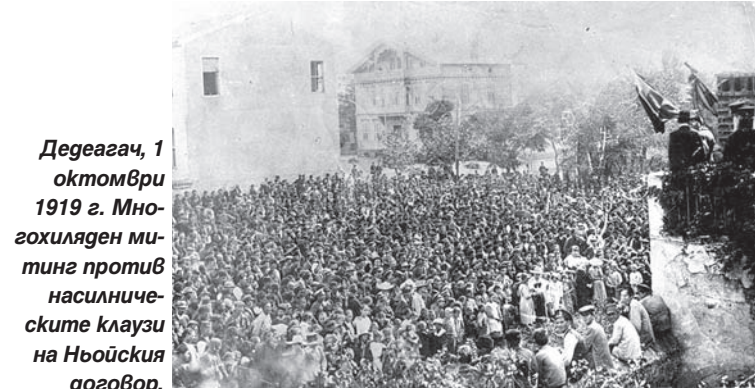
*И трите ми реки корава
сълза отмиват, люта пот.
Там – заник слънце, тук – изгрява!
Там – царедворци, тук – народ!*

1966

! НА ВАШЕТО ВНИМАНИЕ

УВАЖАЕМИ ТРАКИЙЦИ!

Напомняме ви, че открихме нова рубрика - „ТРАКИЙСКАТА ИСТОРИЯ В СНИМКИ“. Приканваме ви да разровите архивите и да ни изпратите не-известни или малко известни фотографии, оставени от вашите предци, като дадете възможно най-изчерпателни сведения във връзка с тях. Да си спомним за нашите предци с любов!

Дедеагач, 1 октомври 1919 г. Многохиладен митинг против насилническите клаузи на Ньойския договор.

***

Откриваме също така рубрика „ТРАКИЙСКИ ПРАЗНИЦИ И ДЕЛНИЦИ“. В нея ще публикуваме снимки от живота и дейността на дружествата, както и от вашия личен архив, като единственото условие е фотографията да са оригинални, неочаквани, нестандартни.

Снимките можете да изпращате на имеъл vesttrakia@abv.bg или по пощата (копие).

Чакаме вашите снимки!

22 септември 2011 г. Младжи тракийци от Стара Загора, Бургас и Казанлъшко превзеха мегалита „Вратата на Богинята“ край Бузовград.

С надежда за бъдещето

2011 г. е ползотворна и успешна за тракийско гружество „Огринска епопея“ – Стара Загора

Петра МЕЧЕВА

С предколедни и предновогодишни тържества за всяка възраст – деца, младежи, ветерани, тракийско гружество „Огринска епопея“ изпрати 2011 г. с поглед и надежда следващата година да бъде още по-успешна за осъществяване на стратегията на СТДБ и особено по нерешените тракийски проблеми.

Тракийско гружество - Стара Загора, направи равностойна за постигнатото през 2011 г. и изминалите 5 години на своето отчетно-изборно събрание, проведено на 3 декември 2011 г. Цялостната дейност на дружеството през периода - бе подчертано в отчетния доклад - е провеждана в духа на новата стратегия на СТДБ – Интеграция на Тракия в рамките на ЕС, изграждане на Еврорегион Тракия, обсъдена на национална конференция с международно участие, проведена в Стара Загора през януари 2006 г. и утвърдена на конгреса на СТДБ през май 2006 г. в Бургас.

Път към конкретна реализация на тази стратегия старозагорци осъществиха в организирането на Националния тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“ с международно участие (Турция и Гърция), провеждан на Старозагорските минерални бани. Началото поставихме през август 2006 г. Врх на неговата мащабност беше 2011 г. – 4000 участници и над 10 000 посетители и гости. През тези години той се утвърди като най-значимия, най-популярния, най-желания за изява на фолклорното изкуство на колективите от България, Гърция и Турция.

ПОСЕЩЕНИЕ НА ЗЕМИТЕ НА ДЕДИТЕ НИ В ОДРИНСКА И БЕЛОМОРСКА ТРАКИЯ БЕ ДРУГ МОМЕНТ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Трите камбани, дар от тракийци и старозагорската общественост, бяха големият дар на църквата „Св. св. Константин и Елена“ в Огрин. В тази високо патриотична инициатива се включиха и тракийските дружества от Пловдив, Бургас, Хасково, Сливен, с. Бузовград, с. Копринка и гр.

Паметникът „Огринска епопея“ в Стара Загора, открит на 26 март 2009 г. от министъра на отбраната, бе пак в изпълнение на стратегията. Това е единственият паметник извън столицата, открит десетилетия след подвига на българската армия в Балканската война и българското население от земите на Беломорска и Одринска Тракия, Странджа и Родопите.

Инициативата 26 март да бъде обявен за официален празник на България и вписан в културния календар на България тръгна от Стара Загора преди повече от 10 години и завърши с успех благодарение на общите усилия на тракийци от цялата страна. Първото честване в Стара Загора бе отбелязано с грандиозно шествие, в което участваха над 5000 тракийци, граждани и гости на града със знамена, плакати и възгласи. Този ден се превърна в празник на целия град.

Една от най-мащабните прояви за Дружеството е събора „Богородична стъпка“

ПРОВЕЖДАНЕТО НА НАУЧНИ КОНФЕРЕНЦИИ СЪВМЕСТНО С ВОЕННИЯ ГАРНИЗОН, ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА, РЕГИОНАЛНИЯ ИНСПЕКТОРАТ ПО ОБРАЗОВАНИЕ Е ПОСТОЯНЕН СТИЛ В ДЕЙНОСТТА НА ТРАКИЙСКОТО ДРУЖЕСТВО

Пак в този дух активно работим с Регионалната асоциация на общините „Тракия“, чийто основател е и тракийско гружество - Стара Загора. В тази асоциация като редовен член е приет и СТДБ, единствено по рода си събитие в България – обществено-патриотична организация да бъде член на Асоциацията на общините. Чрез тази асоциация осъществяваме връзки с асоциациите на общините в „Тракия Полис“ и „Тракия Кент“. По земите на дедите ни от Беломорска и Одринска Тракия внасяме българщина. Там има много асимилирани българи. Срещите с местните власти укрепват добросъседските ни отношения и всичко това е една от целите на нашата стратегия. И с още много други изяви и събития тракийско гружество „Огринска епопея“ работи за осъществяване и реализиране на националната българска кауза за Тракия.

Тракийското младежко гружество в Стара Загора е презгърнало тези идеи. Най-новата инициатива е младежкия поход до местността Мегалита с перспектива за съвместното му провеждане с младежи от Гърция и Турция, стъпвайки на общото културно-историческо наследство. Предстои провеждане на младежки поход „По стъпките на кървана на спасението в Беломорска Тракия“.

ДЕЙНОСТТА НА ТРАКИЙСКОТО ДЕТСКО ДВИЖЕНИЕ МНОГО УМЕЛО СЕ ПРЕЧУПВА ПРЕЗ ТЕЗИ ИДЕИ, НО - РАЗБИРАЕМО - ПО ДЕТСКИ

Клубът на жените тракийки работи по своя програма с инте-

ресни изяви. На кулинарната изложба те показаха типичните ястия за отделните части на Тракия – Родопите, Странджа, Одринска, Беломорска Тракия и Мала Азия.

Дейността на секциите към тракийското гружество е подчинена също на общата тракийска стратегия, на събитията, които се случват в СТДБ. През 2012 г. дейността ще бъде в духа на 100-годишния юбилей от началото на освободителната Балканска война, продължение на идеите на Илинденско-Преображенското въстание. И всичко, което ще се случи през новата година, ще го провеждаме съвместно с Военния гарнизон, община Стара Загора, Историческия музей, Регионалния инспекторат по образование и други обществени организации.

Новата 2012 г. посрещаме и с обновен Управителен съвет. 50 процента от състава му са младежи до 35 години. Включени са и личности с голям обществен престиж като ректора на Тракийския университет, което ще спомогне за активизиране на дейността ни сред студентската младеж и по-активни връзки с тракийските университети в Огрин (Турция) и Комотини (Гърция).

В новия Управителен съвет са включени: Петра Мечева (председател), проф. Иван Станков – ректор на Тракийския университет, проф. Иван Божков – ректор на Тракийския университет преди него, Цанко Атанасов, Христомир Личев, инж. Димитър Бишев, Любена Дойчева, г-р Игор Стоянов, Атанас Георгиев, инж. Златка Славова, Иванка Антонова, Мила Минева, Радка Богданова. Базирайки се на натрупания опит, изхождайки от реалностите в Европа, на Балканите и историята на Стара Загора, тясно свързана с историята на Тракия, всичко това ни дава широко поле за изяви в духа на тракийските проблеми. А Стара Загора е град с една трета жители, потомци на тракийски българи.

Честит Юбилей, бай Митьо!

Пенка ЧАКАЛОВА-ГЕНЕВА

Прекрачвам прага на дворчето и се отправям към малката къща. Видам „Бай Митьо!“. Така му казват всички в с. Бориславци.

Димитър Николов Митков е юбиляр. На 29 декември 2011 г. навърши 90 години. Той е единственият фронтовак от селото, който все още се радва на добро здраве и спокойни старини. Другите 25 вече не са между живите.

Бай Митьо чу, отвори усмихнат вратата и ме покани да вляза в малката стаичка. Порази ме чистотата, която лъхаше от скромно подреденото му жилище, застлано с черги, може би тъкани още от покойната му съпруга.

Бай Митьо е второто дете на Мария Сертова и Никола Димитров – бежанци от с. Коджабунар, Мала Азия. Дошли са в с. Бориславци само с дрехите на гърба си през 1916 г. Тука свиват семейно гнездо и отглеждат четири деца. Най-напред живеят в изоставена турска къща, след това получили собствена, която била покрита с ръжанка. „Тази къщичка съм я построил аз през 1954 г., а новата е строена по-късно“ – сподели бай Митьо.

Бързам да насоча разговора към участието му във Втората световна война. А той: „Какво да ви кажа, край няма.“ Помълча, помълча – сякаш да си припомни ония години, изпълнени с мирис на кръв, и започна:

„Служих две години като редови войник в Симеоновград през 1942-1943 г. През 44-та ме взеха запас. Бях сзоден. Организираха ни, облякоха ни и тръгнахме за фронта през Белград за Хървания. Бяхме в Първа българска армия, командвана от Владимир Стойчев. Той ни строи и произнесе реч, като каза, че сме на първа боева линия и трябва да останем достойни българи. Огневата линия се намираще на километър от селото, в което ни разквартируваха. Вечер небето беше озарено от огнени кълба.

Няма да забравя това, че германците бяха в бункерите, а ние от пехотата нямаме опит и ни вкараха в атака. Това е най-лошото, защото стъпка назад не се прави – все напред. Пред свирепите куршуми. Цял ден и цяла нощ боеве в стуг, кал и поле, настлано с трупове. Краката ми премръзнаха, постъпих в болницата. Това беше по Коледа – там и казваха Божич.

През февруари 1945 г. минахме Драва. Преди това при с. Дарне беше първата ни атака в Унгария. Куршумите свирят, минохвъргачки-

те стрелят, но ти вървиш срещу този гъжд от куршуми и смърт. Късмет е, че останах жив. Видях с очите си как снаряд разруши камбанарията на църквата, защото германците я ползвали като наблюдателница.

Атаката беше лоша, а контраатаката – още по-лоша. Командата беше да заемем местата си. А селото беше пълно с трупове – български и германски войници. Германските командири бяха с големи лампази. Навсякъде разхвърляни пушки, минохвъргачки, каруци. Никога няма да забравя една картина – два коня, впрегнати в каруца, натоварени с муниции. Животните ранени, но стоят изправни, без да мърдат, като войници на пост.

Германците бягат, ние сме след тях, но те не се предават, а рушат всичко след себе си. Хвърлят всички мостове във въздуха над реките и каналите. Такъв канал, дълбок един човешки бой, минахме, натоварени с оръжията си.

Когато стигнахме до Австрия, вече нямаше боеве, защото Германия капитулира. Върнахме се отново в Симеоновград и ни уволниха.

Започна мирен живот. В продължение на 20 години бях счетоводител в ТКЗ-то в с. Бориславци. Работил съм и като финансов инспектор в Маджарово. Бай Митьо е на почит и уважение в селото. За него съседните му казват, че е винаги усмихнат, честен, скромен и без капка злоба в отношенията с хората. С децата е дете, с възрастните – възрастен. Може би това е мерилото за добър човек.

Той се радва на две грижовни дъщери: Роза, която живее в Свилинград, и Живка – в Хасково, на две внучета и пет правнучета, като трите от тях са тризнаци.

Бай Митьо е награждаван много пъти с медали в чест на победата над фашистка Германия. Особено скъп му е първият медал. Той е светски и е с лука на Сталин. Получава го още през 1945 г. На него пише: „Мы победили“, а на другата страна: „За победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941-1945 г.“.

Разделяме се с бай Митьо. Пожелавам му да не го забравят за медали и през следващите юбилейни години, защото вярвам, че с този здравословен начин на живот, който води, ще посрещне и 100-годишния си юбилей.

Всички жители на Бориславци му пожелават здраве, дълголетие и 100-годишен юбилей.

Бъде жив и здрав, бай Митьо!

Втора световна война, българските войници.

Кера Станкова навърши златен юбилей

Златка ИЛИЕВА

В тракийско дружество „Момчил Юнак“ - Момчилград, редовно се организират и провеждат разнообразни мероприятия, които го нареждат на едно от водещите места сред останалите в страната.

С голямо удоволствие искам да споделя с всички тракийци честването на 80-годишнината на Кера Станкова. Родена на 11 декември 1931 г. в с. Воденци, Хасковско, след като се омъжва, се заселва със семейството си в Момчилград.

Закърмена с песните на Тракия, тя е позната на всички и призната за любимата певица на народни песни в нашия град, областта и цяла България. Това признание многократно е възнаграждавано със златни медали на съборите в Коприушница и Рожен, удостоявана е с множество грамоти на национални и регионални надпявания. Освен народна певица, една от основателките на женската група за тракийски и родопски фолклор към дружеството тя е пример за младите със своето родолюбие, със своята всеотдайност и ангажираност в дейност-

та на тракийската организация, като заразява всички с младежкия си дух и позитивно отношение. За това е награждавана с най-високото отличие на СТДБ – златен медал „Капитан Петко Войвода“.

Заради това, което е, Кера Станкова като жена, певица, личност - човеколюбива, готова да помогне на всеки независимо от трудностите, които е преживяла, ръководството на тракийско дружество в Момчилград организира тържествено отбелязване на 80-годишния ѝ юбилей. Много приятни емоции, много песни, хумор, споделяне на преживявания и пожелания за здраве и дълголетие изпълваха вечерта. Лея Кера изпъкваше с елегантност и изящество, носеща с достойнство годините, които никои не би ѝ дал, заобиколена от най-близките си хора - синове, снахи, внуци и много приятели.

От името на Регионалния съвет на ТД „Димитър Магжаров“ - Кърджали, Йордан Митев поздравява рожденичката и ѝ връчи красив букет и поздравителен адрес от ръководство. Генчо Кутелов, председател на ТД „Момчил Юнак“, пожела на юбилейката „сибирско здраве, кавказка младост и дълго-

летието на орлите“. Иван Трингов, секретар на дружеството, поздравява Кера Станкова със собствено послание:

*По случай твоя юбилей
сто и двайсет доживей!
Здраве, радост и късмет,
и смехът да бъдат с теб!*

Кера Станкова е уважавана от малки и големи в Момчилград. Всяка година на 1 март тя е добрата Баба Марта с носията, хурката, времето и късметята, стомната и шарената торба, пълна с мартенички за децата от ЦДГ „Зорница“ - Момчилград. Затова ѝ беше връчен поздравителен адрес от децата и колектива с най-добри пожелания от Здравка Кутелова, директор на детската градина.

Мило, трогателно тържество, посветено на 80-годишния юбилей на една достойна българка, на една тракийка, вярна на традициите, на жената майка и баба с богата душевност и огромна човещина, на човека с най-младежкия дух - Кера Станкова.

Бъди ни жива и здрава и още много години да ни радваш с песните си!

Празник в Белослав

В топлата зала на тракийския клуб в Белослав в кв. „Акациите“ на 9 декември 2011 г. ни посреща Тонка Георгиева, председател на клуба. Вече 18 години тя неотменно е начало на тракийското дружество в града. Гости на юбилейката бяха Желязко Петров, кмет на Белослав, Румяна Вълчева, председател на тракийско дружество - Варна, поетът Васил Василев, активисти от клуб „Левски“ - Варна, близки и приятели тракийци.

Като организатор, сценарист и водеща Румяна Филипова, секретар на Народно читалище „Съзнание“ в Белослав, откри тържеството с кратко слово за

житейския път на юбилейката, след което обяви песен за Белослав по текст на Васил Василев и музика на Георги Германов и песен за с. Лесово (Урумбеглия), Елховско - родното село на Тонка Георгиева. Заредиха се изпълнения на фолклорна група „Тракийка“ в Белослав с ръководител Георги Германов, група „Настроение“ от клуб „Левски“ във Варна, на Калина Германова, Славка Вълева, дуета Мария и Георги Германови и много други.

Препълнената зала с аплодисменти посрещна поздравленията на кмета Желязко Петров, който трогна юбилейката до сълзи и със задоволство ѝ връчи

почетна награда за заслуги - плакет на община Белослав. Приветствие и цветя поднесе и Румяна Вълчева, която в кратко експозе очерта трудния път на тракийското дружество в Белослав от създаването му до днес. Последваха поздравления и много цветя от близки, приятели и съграждани, които засвидетелстваха обичта и уважението си към Тонка Георгиева.

И засвири музиката тежко тракийско хоро. Залата се оказва тясна за всички, желаещи да играят. Веселието продължи до късния следобед. Потеглихме за Варна доволни, че зарадвахме добра приятелка. Честит юбилей, Тони!

ПОКАНА

Уважаеми тракийци, Абонаментната кампания продължава през цялата година. Във вестник „Тракия“ и в електронното издание на СТДБ – stdbg.org – отговорниците по абонамента в тракийските дружества из страната. Членовете на дружество „Тракия“ – София, могат да се абонират и в редакцията на вестника.

АБонирайте се за вестник „ТРАКИЯ“! ВЕСТНИКЪТ НА ВСЕКИ ТРАКИЕЦ! НАШИЯТ ВЕСТНИК!

Каталожен № 759

Годишен абонамент само 9,⁶⁰ лева!

За 6 месеца - 4,⁸⁰ лв.

За 3 месеца - 2,⁴⁰ лв.

Не пропускайте!

Абонаментната кампания продължава през цялата година във всички клонове на „Български пощи“ и във всички тракийски дружества.

Тракийци гостуваха на ОДЗ „Звънче“

ОТ УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ на тракийско дружество гостуваха в Обединено детско заведение „Звънче“ Пенка Попова, Севдалина Полименова. Събитието се осъществи по инициатива на доц. Маруся Любчева, която осигури средствата, и с любезното съдействие на Петя Пеева. Гостите поздравиха екипа на госпожа Йондова с настъпващите празници и им пожелаха много здраве и успехи през новата година. Тракийското дружество в Бургас „Антим“ I е в тесни партньорски отношение с ОДЗ „Звънче“ и заедно отбелязват народни и светски празници.

УТОЧНЕНИЕ

В материала „Почит към героя от Тракия“ в бр. 24 на стр. 5 в текста за Ракитница Димитър Шалапатов е посочен като главен секретар на ЦР на СТДБ. Редакцията поднася извинение за допуснатата неточност.

ОБЯВА

На 17 януари 2012 г. от 16 часа във файла на централната сграда на БАН ще се открие фотоизложба „Българското църковно-историческо наследство в Беломорието“, посветена на съвбата на някогашните български църковни храмове в Западна Тракия и Егейска Македония (Драмско и Сярско). Фотоизложбата е резултат от работата по проект за изследване на българското културно-историческо наследство в Беломорието. Организирана е от секцията за история на българския език към института за български език.

ГЛЕДАЙТЕ на 15 януари (неделя) т. г. предаването „Прокудени от роден край“ с водещ доц. Стоян Райчевски по програма „Скам“ ще бъде посветено на видния тракийски деятел и общественик д-р Георги Попкиров. За живота и делата му разказа неговата внучка Милка Чуклева, доктор на историческите науки.

ТРАКИЯ - Орган на Съюза на тракийските дружества в България - София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А			Печат: ИК „Илинда“		
Абонирайте се! Каталожен номер 759	Издава: Централното ръководство Историко-политически коментатор: проф. Иван ФИЛЧЕВ Главен редактор: д-р Елена АЛЕКОВА, отговорен редактор: Васил ЖЕЧЕВ e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс: 02/ 987 57 53		БАНКОВА СМЕТКА СТДБ (за вестника) IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSF Банка ДСК ЕАД, клон 1 , ул. „Княз Ал. Батенберг“ - София 1000		
	КОРЕСПОНДЕНТИ: Михаил ЖЕЛЯЗКОВ (Бургас) - 056(86 16 76; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) – 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ – 0878 83 39 92; Негка ГОСПОДИНОВА (Перник) - 076(60 13 67; Бойка БОРАДЖИЕВА (Пловдив) - 032(67 35 18; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) - 044(62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) - 0301(63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) - 038(66 58 22; Маргарита НАЧКОВА (Шумен) - 054(86 99 52; Мария ИВАНОВА (Ямбол) - 046(66 35 40				

ВАРНА

Неповторими празници на духа! Дни, в които ставаме по-добри, по-състрадателни, по-отзивчиви, обичащи от все сърце!

На 12 декември 2011 г. в Дом „Тракия“ - Варна, се събрахме жени активистки от клуб „Приморски“ на другарска среща. Председателката на клуба Блага Станкова откри срещата с пожелания за здраве и успехи и ни припомни законните български традиции за посрещане на най-хубавия празник Рождество Христово.

Говори за коледарските групи - „кудите“, начело с „попа“ на групата, за обредните колаци, дарявани на коледарите, за техните несравними коледарски песни. Думите ѝ извикаха във въображението ни чудно украсените елхи. Залата като че ли се изпълни със свежо бороово ухание, на душите ни стана леко и радостно и запяхме нашите

любими песни за младостта, за любовта, за надеждата с акомпанимента на Станю Станев, ръководител на Дамския певчески състав при дома.

Свои стихове, посветени на добротата и надеждата, прочете Олга Стойчева.

Туристите от клуба запяха закачливи песни. Николай Костов рецитира актуални за днешното време стихове и беше бурно аплодиран.

Така с песни, стихове, смях и хубава почерпка прекарахме приятни и вълнуващи часове.

СТАРА ЗАГОРА

На 20 декември т.г. залата на Тракийския дом в Стара Загора се изпълни от най-малките потомци на тракийски българи от Беломорска и Одринска Тракия, от Родопите и Странджа, от Мала Азия.

Тракийчетата, члено-

ве на Тракийското детско движение, бяха посрещнати в отоплената и в коледна украса зала, озвучена с популярни коледни песни. Те идваха със своите майки, баби и бащи. Настроението беше приповдигнато в очакване на любимия Дядо Коледа.

Актрисата Иванка Антонова даде начало на детското тържество. Увлекателно и непринудено тя веднага грабна вниманието на децата и ги поведе по гори и балкани към Лапландия и Родоп планина, откъдето идва с шейната си Дядо Коледа, пригружен от своята Снежанка и седемте джуджета.

С много артистично чувство тя разказа на малките тракийчета приказката „Коледен подарък“ от писателката Пенка Касабова. А подаръкът за детето Гретхел е малкото пухкаво, измръзнало в браче, скрило се в чехличката на Гретхел, за което тя ще полага грижи, за да оцелее

Дядо Коледа в Стара Загора

Неповторими празници на духа

Коледари от с. Буховци

Обичай „Камила“ от с. Генерал Инзово

през студената зима.

Зазвъняха звънчетата, чу се шум отвън. Зачервен от студа, усмихнат, с пълен чувал подаръци на гърба пристигна дългочаканият Дядо Коледа с дълга бяла брада и червен кожух. Уморен от дългия снежен път, той пожела да поседне. Старозагорските тракийчета го поздравиха с коледни песнички и едно по едно започнаха да се приближават до него. Всяко дете казваше стихотворение или песничка и получаваше своя подарък от големия чувал на Дядо Коледа. А тригодишната Радост Красенова, видяла за първи път белобрядия старец, изумена се разплака и се скри в презръдките на баща си. След като всички деца получиха подаръци, развеселени, заиграха около елхата под звуците на коледната музика.

Интересни бяха и гатанките, подготвени от актрисата Иванка Антонова. За отговорите си най-госетливите деца бяха награждавани с лакомства.

И пак с песни, игри и благодарности всички изпратиха Дядо Коледа, за да зарадва и други послушни деца в Стара Загора.

СРЕДЕЦ

В студения декемврийски ден гости на тракийското дружество в Средец бяха кметът Иван Жабов и зам.-кметът Чечева. Те споделяха радостта на тракийци от коледните подаръци, поднесени от Петя Пеева, журналист от предаването „Тракийска земя“ по телевизия RN.

Кошницата с приятни изненади зарадва малките тракийчета, членуващи в дружеството.

По предложение на Маруся Любчева и народния депутат Стоян Гюзелев тя връчи

поздравителни агресии на членовете на дружеството. Още по-изненадани останаха всички, когато разгледаха фотосите – също коледен подарък.

Последвалите коледни песни нарушиха тишината. Богато украсените сурвачки се превърнаха в символ на здраве и пожелание за благогенствие.

Донка ВЪЛЧЕВА

СЕЛО БУХОВЦИ

В нощта на Бъдни вечер в търговищкото село Буховци настана голяма суетня.

Скопосни домакини стягаха трапезите с нечетен брой постни ястия, стопаните за последно минаваха да нагледат стоката си и да запразнят с цялото семейство.

На смрачаване селото утихна, чуваха се приближавания и кучешки лай. Оживлението се премести в читалището. Там се стягаха за коледуването. Мъжката група за автентичен тракийски фолклор „Тракиец“ при НЧ „Развитие - 1906“, отново бе на линия. Всички бяха натъкмени, нагиздени, с варак китки накичени. И когато над селото падна мрак, студът защита бузите и снегот захрунтят под стъпките, коледарски благословии огласиха цялото село.

От къща на къща до късни доби се лееха песни, наричания за здраве, берекет, женитба...

По многобройни заявки от добри родители с коледарската ни група обикаляше и очакваният Дядо Коледа, който ошастливи много малчугани.

СЕЛО ГЕНЕРАЛ ИНЗОВО

Новата 2012 година бе посрещната от генералинзовци с вълнение. В центъра

на селото се събраха много хора. Всеки искаше да види стародавния обичай „камила“, който се възпроизведе от ентузиастичните самодейци Никола Енев, Янко Михалев, Пламен Петров, Иван Костадинов, Каля Христова и Киро Варналиев.

Обичаят е свързан с интересни карнавални грехи, маски, действия, които повдигат духа и настроението на зрителите. Всеки искаше да чуе казаното от „артистите“, да ги докосне. Символичен стопанин на „дома“, тоест селото, бе новоизбраният млад, енергичен и ентузиастичен кмет Галин Пантелеев, а стопанка бе Маринка Грушева - нашата общинска съветничка за втори мандат в община Тунджа. Двамата посрещнаха участниците и главните действащи лица в обичая. Диалогът между стопаните и „камиларите“ бе изпълнен с много хумор. Възрастните гледаха с радост и умиление, спомняйки си годините на своето детство и младост, а малките виждаха нещо автентично, което е връзката между двете поколения. Звучеше народна музика, която накара почти всички да се хванат на хорото заедно с кмета, камилата, девиджията и папуките. Малки и големи играха до насита. За доброто настроение допринесоха музикантите Иван Карадаев с тъпана и Станимир Петров с гайдата.

Така продължихме традицията на генералинзовци да се внесе повече празничност и разнообразие в монотонното и изпълнено с грижи ежедневие на хората.

Бъдете живи и здрави, скъпи тракийци. Работете и се веселете през новата 2012 година, защото с песен трудът е по-лесен.

Калинка МИТРЕВА